

“Məktəb ailələr üçün müqəddəs ocaq olmalıdır”

Rəhilə Abbasova: “Valideynlərim bütün övladlarını təhsilli görmək arzusunda idilər”

Jalə MÜTƏLLİMOVA

Maraqlı həmsöhbət görəndə sevinir adam. Çünki qarşıdakı insan həm mütəxəssis, həm də insan olaraq zəngindir. Sözləri o mənada ki, yaşantıları, həyat yolu, bir sözlə, deməyə sözləri var. Bu gün sizə elə bir insanı təqdim edirik, 183 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Rəhilə Abbasovani.

Öncə qısaca onu bildirik ki, Rəhilə Abbasova 1960-cı ildə Füzuli şəhərində anadan olub. BDU-nun filologiya fakültəsini bitirib. 1995-ci ildə pedaqoji fəaliyyətə başlayıb. 2009-cu ilin fevralından isə 183 nömrəli məktəbə rəhbərlik edir.

Bizim AİLƏ...

Atam işləyib, anam evdar qadın olub. İkisi də sadə, zəhmətkeş adamlar olublar. Biz ailədə doqquz uşaq idik, yeddi bacı, iki qardaş. Düzdür, hər kəs üçün öz ailəsi daha üstündür. Amma bizim ailə gerçək-dən nümunə olub. Valideynlərimiz son dərəcə məsuliyyətli, tələbkar idilər. O zamankı uşaq ağımlılıqla yanaşdıqda bu durum bizi qane etmirdi. İllər ötdü, özümüz də valideyn olduq, onda anladığımız ki, bəli, onlar sonuna kimi haqlı idilər. Yoxsa biz başqa cür olacaqdıq.

Oktyabr müəllimin sinfi...

1967-ci ildə birinci sinfə getmişəm. Qonşumuzda bir müəllim var idi. Maraqlı adı vardı, Oktyabr müəllimi. Onun sinfinə düşmək son dərəcə çətin mümkün olurdu. Özü isə tələbkar müəllim idi. Onun verdiyi tapşırıqları yerinə yetirməmək olmazdı.

Atamın övlad SEVGİSİ...

Uşalıqda mənə qəribə gələn bir şey var idi. Atam öz atasını o qədər erkən itirmişdi ki, onu həтта xatırlamırdı da. Yəni ata sevgisi görməmişdi. Ancaq ata olaraq övladlarına o qədər böyük sevgisi var idi. Elə bilirdin bunu haradasa xüsusi dərəcə keçiblər ona. Son dərəcə zəhmətkeş adam idi. Yaxşı meyvə bağ salmışdı bizim üçün. Onun bağının qış tədarükü bir başqa idi. İlin istənilən fəslində bizim fəslə uyğun olmayan meyvələrimiz olurdu. Atamın onları necə tədarük etmək kimi bir istedadı var idi. O, ehtiyatından hər kəsə eyni qaydada pay bölürdü. Lap tutaq ki, bir alma doğrayırdı, onun dilimini bir-bir özü hamımıza yedizdirirdi. Anamızdan daha çox, atamıza sığırırdıq. Anamı sərt bilirdik. Sonra ana olanda anladığımız ki, əslində, yeddi qızı olan ana başqa cür ola bilməzdi. Mütləq sərt olmalı idi. Olmasaydı, biz belə, yəni indiki qızlar olmazdıq. Bizim şeir əzbərləmək üçün hazırladığımızı sevirdi. Həmişə dərsi ucadan oxumağı tövsiyə edirdi. Deyirdi dərs ucadan oxunanda həm yadda qalır, həm də nitqiniz gözəl olur.

Doqquzun yeddiyə nisbəti...

Yenə də gördüyüm nümunə üzrə danışacağam sizə. Baxın, mən dedim ki, valideynlərimin hər ikisi sadə adam olublar, təhsil almayıblar. Ancaq bütün övladlarını təhsilli görmək arzusunda idilər. Bilmirəm niyə, o zaman demək olar ki, çoxluq belə idi. Hər kəs övladını təhsilli görmək arzusu ilə yaşayırdı. Üstə-

lik, bizim ailənin uşaqları məktəbin hər işinə yarayır. Divar qəzeti buraxılırdı, biz Muradovlar ailəsi orada var idik. Hansısa tədbir keçirilirdi, biz orda olmalı idik. Həm təşkilatı işlərdə kömək edirdik, həm də tədbirdə iştirakçı olurduq. Şəklimiz şərəf lövhəsində olub. Doqquz uşaqdan yeddininin şəkli bir dəfə də olsun şərəf lövhəsindən düşmədi. Hərdən deyirdilər bu uşaqlar kimə oxşayıb? Yaxın-uzaq qohumlarda, düzdür, təhsili olmasa da, sayılıb-seçilən adamlar sırasında atam, anam, xalam, bibim var idi, amma niyə bizim uşaqlar başqa idi. Bir sözlə, soyadımızı deyən kimi “Əvəz kişinin Muradovdandı?” – deyər soruşardılar. Biz də fəxrli hə, deyirdik.

O vaxt bir keyfiyyəti var idi uşaqların, söz deyəndə toxunurdu. İndikilərə sərt söz deyəndə toxunmur. Düşünür ki, insanların qarşısında ona söz deyildi. Məktəb ailələr üçün müqəddəs ocaq olmalıdır. Qəribədir, bizim birimizin üzünü danlananda günlərlə özümüzə gələ bilmirdik. İndi bu, tamamilə yoxdur.

Suğra ANAM...

Bu gün anandan sənə nə qalıb soruşan olsa, dinmədən deyəcəyim sözlər sevgisi, məsuliyyəti, diqqəti. Mənim Suğra anam belə xanım idi. Hər şeyə ağılla, soyuqqanlı, amma sevgi ilə yanaşa bilirdi. Ən xırda səhvlərini də düzəldir, başa salırdı. Elə bilirdik bizdən həmişə narazıdır. İndi övladların hərdən mənə deyirlər ki, ana, nə ediriksə, səni razı salmaq olmur. Əslində, razı oluram, sadəcə, daha yaxşı etməyin yollarını da bilmələrim istəyirəm.

Yeddinci...

Anam yeməyimizi hazırlayıb, süfrəmizi salır, üst-başımızın səliqəsi ilə məşğul olurdu. Bizim iş bölgümüz belə idi: süfrədə yerini bilirdin, o yer dəyişməz idi. Süfrədə oturanda bütün gigiyenik qaydalara əməl olunurdu. Sonda süfrə yığıldırılında anaya kömək etməliydim. Kimin həddi nə idi qızlardan, övladlardan qayda poza. Biz süfrədə boy sırası oturmalı idik. Mənim yerim yeddinci idi.

Qorxurdum...

O vaxt bir keyfiyyəti var idi uşaqların, söz deyəndə toxunurdu. İndikilərə sərt söz deyəndə toxunmur. Düşünür ki, insanların qarşısında ona söz deyildi.

Məktəb ailələr üçün müqəddəs ocaq olmalıdır. Qəribədir, bizim birimizin üzünü danlananda günlərlə özümüzə gələ bilmirdik. İndi bu, tamamilə yoxdur.

Hələlik məktəb!

1977-ci ildə orta məktəbi bitirdim. Ondən sonra həyatın tam fərqli tərəfi başlayır insan üçün. Ali təhsil almaq üçün getməli idim. Atamın məsləhəti ilə Pedaqoji İnstitutun regional şöbəsinə sənəd verdim. İki dörd, iki üç aldım, müsabiqəni keçə bilmədim. O an üçün çox pis olmuşdum. Sonra həyatımda elə şeylər baş verdi ki, nə yaxşı ki, müsabiqəni keçə bilmədim dedim. Səhhətimdə müəyyən problem yarandı. Bakıya gəlməli oldum. Çünki mənə böyük bacım səkkizinci sinifdən, fərqlənənə ilə Yüngül Sənaye Texnikumuna daxil olmuşdu. Mən iki il səhhətimlə məşğul oldum. Sonra sənədlərimi BDU-nun filologiya fakültəsinə verdim, axşam şöbəsinə qəbul oldum. Bacımsa BDU-nun hüquq fakültəsinə sənəd verirdi. İsrarlı idi Bahar, amma zamanı da uzatmağa dəyməzdi. Bunu düşünüb filologiyaya sənəd verdi o da. Qəbul oldu. Sonra isə ikinci dəfə hüquq təhsili aldı. Sonra o biri bacılar da oxumaq üçün Bakıya gəldi. O məqamda mən ailə qurdum. Deyim ki, ailədə yeniliklərin əksəriyyətini elə mən etmişəm.

VƏTƏN nişgəlinin qarşısında söz tapılmırdı. Gözəl avazı var idi, hərdən oxuyurdu. Peşəkar səviyyədə bilirdi muğamlarımızı, amma heç zaman oxumadı. Füzulidən sonra, ümumiyyətlə, zümzüm etmədi... bacım oğlunun toyuna qədər. Tək orda oxudu. İndi mənəm üçün o səs də çatışmır. Biz uşaq olanda oxuduğu muğamları, mahnıları eşitmək kimi bir arzum yaranır hərdən...

Atamdan ən çox yadımda qalan onun səsidir. Gözəl ifadə idi mənəm atam. “Segah”, “Rast” oxuyardı. Həzindən, sakit və çox ürəyə yatımlı. Məzar daşında da bu misralar yazılmışdı:

Burda hər gül, hər çiçək, cənnət kimi qoxuyur, Təbiətin qoynunda, Əvəz segah oxuyur...

Böyük bacımın oğlunun toyunda da oxuyub. Toyun video yazısında hələ də qalır o ifa. Bizim üçün əvəzsiz kadrlardır. Danxanda dinləyə bilirəm. Sevinirəm, deyirəm nə yaxşı ki, oxuyub, nə yaxşı ki, çəkilib o video. Hansı yaşda olursaq olaş, atamızın ifasını dinləmək imkanımız olacaq.

Müəllim kimi ilk pedaqoji fəaliyyətə başladığım yer...

Xəzər rayonu 92 nömrəli məktəb olub. Ancaq pedaqoji fəaliyyətə başlayana qədər başqa işlərlə də məşğul idim. Son kursda oxuyanda “Elm və həyat” jurnalında korrektura işi ilə məşğul olmuşam. Yəni sizin peşəyə də yaxın adamam, jurnalistikaya. Bu işdə çalışanda ailə həyatı qurdum, övladlarım dünyaya gəldi. İkinci qızım on aylıq idi, işləmək barədə düşündüm. Çünki evdə şərait var idi, uşağa baxılması problem deyildi. O üzəndə düşündüm ki,

...işləmək lazımdır!

Evdə də işləmək istədiyimi bildirdim. Etiraz edilmədi. Mən Xəzər rayon icra başçısının qəbuluna yazıldım. İndiyə kimi yadımdadır, həftənin ikinci günü idi, başçı məni qəbul edib göndərdi o vaxtkı rayon təhsil şöbəsinin müdiri İlham müəllimin yanına. Yeri gəlmişkən deyim ki, İlham müəllim çox dəyərli təhsil adamı idi. O zaman adamlar onu öz aralarında Xəzər rayonu təhsil işçilərinin mənəvi atası bilirdilər. Dedi ilin ortasıdır, sənə başqa iş təklif edə bilmirəm, Qala qəşəbəsində 92 nömrəli məktəbə göndərə bilərəm ancaq. Üçüncü rüb başlamışdı. Mən səkkiz dərəcə saatı aldım və Qala məktəbinə müəllim fəaliyyətimə başladım. Füzulinin “Leyli və Məcnun” əsəri olub ilk dərəcə. İki ay işlədim, sonra eşitdim ki, Mərdəkandakı 183 nömrəli məktəbdə yer boşalıb. Rəhbərlik də gördü ki, məktəbdə ehtiyac var, məni burda işə götürdülər. O zamandan elə bu məktəbdəyəm.

Qala məktəbində “hay-küy”...

Qalanın yolu çox uzaq idi. Ucaq məktəb sayılırdı, çox adam əziyyətdə görülmək istəmirdi. Düzdür, mənə orada yaxşı dərəcə sa-

“Məktəb illəri”



ti verildi. Sınıf rəhbəri, baş müəllim oldum. Yəni çox uğurla fəaliyyətə başladım. İndi haqqın rəhmətindədir direktorumuz İlyas müəllim, işləməyim üçün nə lazımdırsa edirdi. Təkcə mənəm üçün yox, məktəbdə çalışan hər kəs üçün. Eşidəndə ki, mən evimə daha yaxın məktəbə təyinat almışam, xoşuna gəlmədi. Dedi bu işlərin hamısını, yeddinci sinif uşaqlarını yarıda qoyub hara gedirsən. Gedişimlə bağlı məktəbdə mənəm gözləmədiyim əjətlər yaranmışdı. Neyləyəcəyimi bilmirdim. Uşaqları sinfə yığdım, izah etməyə çalışdım vəziyyəti, baxdım ki, anlamaq istəmirlər. İnanmazsınız, mənəm o məktəbdə işdən ayrılmağım əməlli-başlı drama idi. Məktəbin binasından ayrılıb dayanacaqda gördüm uşaqlar mənəndən qabaq ordadırlar, bu dəfə oğlanlı-qızlı ağlayırdılar. Düzü, bu dəfə mən də kövrəldim. Nəşə birtəhər edib uşaqlarla anlaşırdıq. Amma İlyas müəllim sonra bir xeyli mənəmlə danışmadı. Uşaqlara da dedi ki, elə müəllimin arxasınca ağlamayın, o bizi atıb getdi. Ancaq

tədbirlərin birində çıxış edib, məktəbdən danışana qədər.

Niyə qalmadım?

O illər həm də Füzulinin işğalı idi. Bizim evdə ailə üzvlərimizdən başqa, on iki məcburi köçkün var idi, iki də azyaşlı övladımız. Üstəgəl, iş yerinin yoluna görə evdən azı iki saat qabaq çıxmalı idim. Yəni vəziyyət dözülməz və çıxılmaz idi. İş yerimi dəyişməyə gərçəkəndə məcbur qaldım.

Müəllim-jurnalist...

Həyatımın maraqlı mərhələləri olub. Mən müəllim kimi fəaliyyət göstərsəm də, keçmişdən bir ənənə qalmışdı. Həm də qəzetçilikdən başlamışdım axı müəllim kimi fəaliyyətə. Müəllim kimi işləyə-şəyləyə “iki sahil” qəzetinin bölgə müxbiri kimi fəaliyyət göstərdim. Bu da məktəbdə xeyrimə olan iş idi. Məktəbə jurnalım gələn kimi məni çağırırdı direktorumuz ki, gəl, sənin sahəndir, mənəm yazı-poza ilə işim yoxdur.

SON: *Hər insan bir kitabdır. Rəhilə müəllimin məktəb, peşə, ailə, vətən, insan sevgisi haqda dediklərini eşitmək qədər, qələmə almaq da maraqlı idi. Bir az populist arzusudur, amma diləyirəm ki, günlərin birində Füzuli geri alınsın, Əvəz kişinin sas yazısını oradakı evlərində səsləndirib, “biz gəlmişik, evimizdəyik, burda hər şeyi sən tikmişdin ATA, rahat uyu” demək kimi imkanları olsun.*